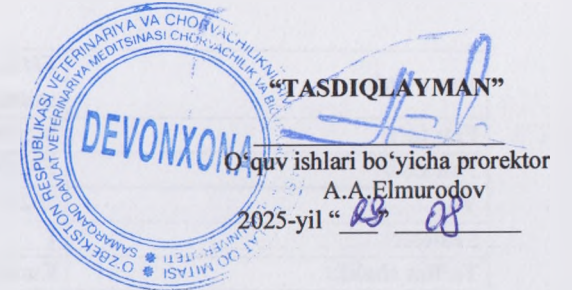

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

EHTIMOLLAR NAZARIYASI VA MATEMATIK STATISTIKA

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta‘lim shakli uchun

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta‘lim sohasi:	810000 – Qishloq xo‘jaligi
Ta‘lim yo‘nalishlari:	60810600 – Qishloq xo‘jaligi ekinlari seleksiyasi va urug‘chiligi

Modul / FAN SILLABUSI
Chorvachilik va texnologiyalar fakulteti
60810600 – Qishloq xo‘jaligi ekinlari
seleksiyasi va urug‘chiligi

Fan nomi:	<i>Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ENMSB1104
Yil:	2025-2026
Semestr:	1
Ta‘lim shakli:	Kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma‘ruza	30
Amaliy mashg‘ulotlar	30
Laboratoriya mashg‘ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta‘lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyotida miqdoriy kattaliklarni matematik usullarda tahlil qilish, qayta ishlash va qarorlar qabul qilishda qo‘llash usullari bo‘yicha bilimlarni shakllantirish, egallangan bilimlarni amaliyotga tadbqiq etish ko‘nikmalarini hosil qilishdan iborat.
------------	---

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar

1.	Matematika
2.	Informatika
3.	Axborot texnologiyalari
4.	Tabiiy fanlar

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Hodisalarning turlari, tasodifiy hodisaning ehtimoli, tasodifiy miqdorlar va ularning sonli xarakteristikalar, asosiy taqsimot qonunlari, tanlanma va bosh to'plam, tanlanmaning statistik xarakteristikalar, statistik gipotezalar, korrelyatsiya koeffitsiyenti, regrissiya tenglamalari va turlari haqida bilimga ega bo'lishlari;
TN2	Chiziqli dasturlash masalasining umumiy qo'yilishi, Simpleks usul va sun'iy bazis usullarining mohiyati, chiziqli dasturlash masalalarining qishloq xo'jalik iqtisodiyoti qo'llanilishi, o'yinlar nazariyasining mohiyatini bilishlari kerak.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN6	Hodisalar ehtimollarini turli usullarda hisoblay oladi, to'la ehtimol formulasi, Bayes formulasi, Bernulli sxemasi, Lagranjning local va integral teoremlarini amaliy masalalarga qo'llay oladi, diskret tasodifiy miqdorning sonli xarakteristikalarini topish orqali xulosalar chiqara oladi, tadqiqot uchun tanlanma ajratib variatsion qatorini tuza oladi, tanlanmaning statistik xarakteristikalarini hisoblash orqali xulosa chiqarish ko'nikmasiga ega bo'ladi, ikkita miqdorning korrelyatsiya koeffitsientini hisoblash orqali ularning bog'lanish zichligi haqida xulosa chiqarish va tanlanma regrissiya tenglamasini tuzish ko'nikmalariga ega bo'ladi, statistik gipotezalarni tekshirish va xulosa berish ko'nikmalarini egallaydi;
TN7	Qishloq xo'jalik iqtisodiyotiga doir masalalarni tahlil qilish orqali matematik modelini tuzish ko'nikmalari shakllanadi, chiziqli dasturlash masalasini kompyuter dasturlari yordamida yecha oladi va olingan yechim asosida iqtisodiy tahlil o'tkazish va qarorlar qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Tasodifiy hodisalar
M2	Ehtimollarni qo'shish va ko'paytirish
M3	Kamida bitta hodisaning ro'y berish ehtimoli
M4	Bog'liq bo'lmagan tajribalar ketma-ketligi
M5	Tasodifiy miqdorlar
M6	Ikki o'lchovli tasodifiy miqdorlar
M7	Asosiy taqsimot qonunlari
M8	Matematik statistikaning asosiy vazifalari
M9	Taqsimot parametrlarining statistik baholari
M10	Intervalli baholar
M11	Korrelyatsiya nazariyasi
M12	Regrissiya tenglamasi

M13	Statistik gipotezalarni tekshirish
M14	Dispersiyalar haqidagi gipotezalarni tekshirish
M15	Bir omilli dispersion tahlil
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Ehtimolning statistik va geometrik ta'riflariga doir masalalar
A2	To'la ehtimol va Bayes formulasi
A3	Bernulli sxemasi
A4	Laplasning lokal va integral teoremlariga doir masalalar
A5	Laplasning lokal va integral teoremlariga doir masalalar
A6	Diskret tasodifiy miqdor va uning sonli xarakteristikallari
A7	Uzluksiz tasodifiy miqdor va uning sonli xarakteristikallari
A8	Ikki o'lchamli tasodifiy miqdorlar
A9	Katta sonlar qonuni va markaziy limit teoremasi
A10	Binomial taqsimot qonuniga doir masalalar yechish
A11	Tanlanma xarakteristikalarining statistik baholarini qurish
A12	Korrelyatsiya koeffitsiyentini hisoblash
A13	Korrelyatsiya koeffitsiyentini hisoblash usullari
A14	Statistik gipotezani tekshirishga oid masalalar
A15	Diskret tasodifiy miqdorlar

Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Kombinatorika elementlaridan amaliy masalalarda foydalanish.	6
MT2	Ehtimollar nazariyasining qishloq xo'jalik masalalarida qo'llanilishi	6
MT3	Ehtimolning statistik va geometrik ta'riflariga doir masalalar	6
MT4	Binomial taqsimot yordamida urug'ning unib chiqish taqsimotini qurish	6
MT5	Aniq integralning qishloq xo'jaligi va chorvachilik masalalariga tadbiqu mavzusida ma'ruza tayyorlash	6
MT6	Laplasning lokal va integral teoremlariga doir masalalar	6
MT7	Fisher taqsimoti. Student taqsimoti	6
MT8	Katta sonlar qonuni va uning qishloq xo'jaligi masalalariga tadbiqu	6
MT9	Markaziy limit teoremasi	6
MT10	Ikki o'lchamli tasodifiy miqdorlar haqida tushunchalar	6
MT11	Nuqtaviy va intervalli baholar	6
MT12	Markaziy va empirik momentlar va ularning qo'llanilishi	6
MT13	Spiromening tanlanma rang korrelyatsiya koeffitsiyenti	6
MT14	Kendallning tanlanma rang korrelyatsiya koeffitsiyenti va uning ahamiyatligini tekshirish	6
MT15	Egri chiziqli regressiya tenglamalari	6
MT16	Qishloq xo'jaligi va chorvachilikda korrelyatsion-regression masalalar	6

Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Axborot texnologiyalar, tabiiy va aniq fanlar" kafedrasini.
Taqrizchilar:	Qarshiboyev X.Q. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti Oliy matematika kafedrasini mudiri, dotsent f.- m. f. n. X.Akbarov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti " Raqamli texnologiyalar, turizm va gumanitar fanlar" kafedrasini dotsenti, i.f. bo'yicha f.d. (PhD)

Mazkur Sillabus "Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar" kafedrasining 2025-yil "26" 08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2025-yil 28 08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

Sh.Qurbanov
B.Nuriddinov
L.Safarova
M.Mavlyanov
E.Eshanqulov
V.Aktamova

MT17	Ekin maydonlarini optimal joylashtirishning chiziqli modelini kompyuter dasturida yechish va hisobot tayyorlash	6
MT18	Bir omilli dispersion tahlil usullarining qishloq xo'jaligi masalalariga qo'llanilishi	6
MT19	Ko'p omilli dispersion tahlil usuli	6
MT20	Ikki o'lchamli tasodifiy miqdorlar haqida referat tayyorlash	6
MT21	Chorva mollari uchun optimal ozuqa ratsionini tuzish masalasiga doir amaliy masala yechish, natijalarni tahlil qilish va hisobot tayyorlash	6
MT22	Chorvachilikda poda harakati va strukturasini optimallashtirish masalasi mavzusida ma'ruza tayyorlash	6
MT23	Mustaqil tuzilgan tanlanmalarning statistik xarakteristikalarini hisoblash va natijalar bo'yicha hisobot tayyorlash	6
MT24	Tanlanmalar (kamida ikkita) olish bo'yicha amaliy vazifalarni bajarish va hisobot tayyorlash	6
MT25	Mustaqil tuzilgan tanlanmalarning statistik xarakteristikalarini hisoblash va natijalar bo'yicha hisobot tayyorlash	6
Jami:		150
Asosiy adabiyotlar		
1	K.Sh.Ruzmetov, G'.X.Djumabayev. "Matematika" "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati", T.:2018.(darslik)	
2	Q.Ruzmetov. "Matematika", Vneshinvestprom, T.:2020(darslik)	
3	H.O'.Akbarov, Yo.X.Xamroyev, V.U.Aktamova "Oliy matematika", Toshkent, 2024. (o'quv qo'llanma).	
4	Ian Jacques. Mathematics for Economics and Business. 10 th edition. PEARSON EDITION LIMETED, Edinburg, UK. 2023	
5	Knut Sydsaeter, Peter Hammond, Arne Srom, Andres Karvajal. Essential Mathematics for Economic Analysis. Sixth Edition. PEARSON EDITION LIMETED, Harlow, UK. 2022	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet.	
2	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet.	
3	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.	
4	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398-bet.	

5	Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. – 481 bet
6	Karimov J.K. Amaliy matematika. O'quv qo'llanma. - T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021 - 154 b.
7	Nurmonov M., Fayziyev J. Amaliy matematika 1. O'quv qo'llanma. – T.: "Innovatsion rivojlanish matbaa uyi", 2022. – 294 b.
8	Sherboyev N., Usarov J. Amaliy matematika 1. O'quv qo'llanma. – T.: "Innovatsion rivojlanish matbaa uyi", 2021. – 204 b.
9	K.Ruzmetov. "Matematika". O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi T.: 2021y (o'quv qo'llanma).
10	Qarshimoyev X.Q., Djalilov Sh.A. Ekonometrika: o'quv qo'llanma. – T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2020 yil. – 488 bet.
11	Erwin Kreyszig. Herbert Kreyszig, Edward J. Norminton. Advanced Engineering Mathematics. 10 th edition. WILEY, USA, 2016.
Axborot manbaalari	
1	www.ziynet.uz .
2	www.vetjurnal.uz
3	www.lex.uz
4	www.veterinariy.actavis
5	www.kodges.ru
6	https://books.google.co.uz/books?id=SczxCAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbv_atb&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga o'sha;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etishga o'sha;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera o'sha;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

➤ fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

➤ tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;

➤ fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;

➤ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera o'sha;

➤ fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;

➤ fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

➤ fanning mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

➤ bayon qilish ravon bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar o'linsa;

➤ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa;

➤ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;

➤ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

➤ fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	M.Mavlyanov – SamDVMCHBU, "Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar" kafedrasida katta o'qituvchisi S.Eshanqulov – SamDVMCHBU, "Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar" kafedrasida o'qituvchisi V.Aktamova – SamDVMCHBU, "Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar" kafedrasida o'qituvchisi
E-mail:	majid.mavlyanov1975@gmail.com